

تاثیر فرم در القای مفهوم عرفان در موزه ها و بناهای اسلامی

نرگس امینی*، احمد میرزا کوچک خوشنویس

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، پردیس علوم تحقیقات سمنان، سمنان، ایران، architectamini@gmail.com

۲- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، گروه معماری، پردیس علوم تحقیقات سمنان، سمنان، ایران، عضو هیئت علمی و استادیار پژوهشگاه بناها و بافت‌های فرهنگی و تاریخی،

تهران، ایران، آدرس پست الکترونیکی a.m.khoshnevis@gmail.com

چکیده (B Nazanin 11pt پررنگ)

فرم یکی از اصطلاحات کلیدی است که استفاده از آن در مباحث مختلف هنری بسیار رایج است، به گونه ای که می توان آن را یکی از مهم ترین مفاهیم پایه هنر در نظر گرفت. لذا پرداختن به معنی و مفهوم آن در رشته های هنری از ضروریات محسوب شده و از اهمیت ویژه ای برخوردار است. فرم یکی از مقوله های اساسی آفرینش معماری به شمار می آید. در واقع سنگین ترین وظیفه ای که برای معمار می توان قائل شد آفرینش فرم است چرا که معمار بایستی در این مرحله با به کار گرفتن ماده، زیبایی بیافریند یعنی سخت ترین موجودیت را برای انتقال ظریف ترین معناها بکار گیرد.

عرفان یکی از مهم ترین جریان های فکری و معنوی اثر گذار بر هنر و معماری ایران بوده است که در طول تاریخ تاثیر عمیق و بسزایی در بکارگیری خلاقیت و عرضه شاهکارهایی داشته است. این تاثیر با توجه به نگرش های متفاوت در جوامع مختلف که دارای فرهنگ ها و سنت ها و اعتقادات، مختلفی هستند و نوع اندیشه های متفاوت منبث از یک شناخت عرفانی، بالطبع یکسان نخواهد بود. معماری با عرفان ارتباطی تنگاتنگ داشته بطوری که نمی توان به سادگی توحید وایمان را از ساختار آن حذف کرد. یکی از جلوه های عرفان در معماری ایرانی تاثیر تفکر در معماری اسلامی است که مراتب عرفان از جمله بیداری، طلب، معرفت، عشق و ... را به نحوی در معماری محراب مساجد، گنبدخانه، سردرب، کاشی کاری و غیره متجلی نموده است. معماری اسلامی، معماری مستقلی است که همه عناصر زیبایی معماری را با در نظر گرفتن ویژگی های اسلامی در خود جای داده است به گونه ای که هویت و فرهنگ اسلامی را به تصویر می کشد. از سوی دیگر این معماری با ایجاد آرامش در مردم به دنبال فضایی می گردد تا در آن مردم بتوانند با خدای خود ارتباط برقرار کنند. اما حقیقت آن است که در شرایط حاضر معماری اسلامی در شهرهای ما گم شده و نمی توان نمونه بارزی از آن را در شهرهای دود گرفته مان یافت. شاید به جرات بتوان گفت که زندگی ماشینی جایی برای عرفان و عشق باقی نگذاشته تا اینکه معماری اسلامی محکوم به گوشه نشینی شود.

هدف از این مقاله که به روش تحلیلی است و براساس مطالعات کتابخانه ای صورت گرفته، تاثیر فرم بنا در القای مفهوم عرفان در معماری اسلامی است. در این راستا ابتدا مفهوم عرفان و فرم بررسی شده سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته تا تاثیر آن در هنر معماری مورد بررسی قرار گیرد. نتیجه حاصله نشان خواهد داد که هنر و معماری در بستر موازین عرفان در طی تاریخ اسلام، تکمیل گردیده و با مدد از روح قدسی آن دارای غنای معرفتی شده است و با توجه به فرم های ایرانی زیباشناسی بصری پیدا کرده است.

(ابن عربی)

اطلاعات مقاله

زمینه تخصصی مقاله:

عرفان و معماری

دریافت:

پذیرش:

واژگان کلیدی:

فرم، عرفان، معماری

اسلامی، هنر، موزه

پایگاه نمایه کننده:

